

Regeringskansliet,
Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
kopia: fi.sba.spn@regeringskansliet.se

2022-09-28
LM2022/032221
FI2022/01551

Yttrande över Boverkets rapport (2021:27) Översikts- och regionplan i en digital miljö

Lantmäteriet svarar på remissen över Boverkets rapport (2021:27) Översikts- och regionplan i en digital miljö utifrån de intressen som myndigheten har att bevaka.

Övergripande sammanfattande kommentarer

Lantmäteriet ställer sig i grunden positiv till att översikts- och regionplaner finns i en digital miljö och att standarder kan bli reglerade i föreskrift.

Lantmäteriet läser rapporten som att Boverket föreslår två huvudsakliga vägval för hur översiktsplanerna ska vara utformade:

1. Att hela översiktsplanen i den digitala miljön ska hanteras i sin helhet (men att graden av strukturering i planen kan variera).
2. Att struktur och begrepp i den digitala översiktsplanen ska vara desamma som finns i ÖP-modellen.

Lantmäteriet anser att vägvalen behöver utvecklas ytterligare, inklusive en mer utvecklad konsekvensanalys och genomgång av alternativa lösningar, innan vägvalen är tillräckligt utredda för att kunna regleras i en föreskrift.

En central fråga är att det behövs säkerställas att det finns en teknisk lösning som dels kan hantera samtliga krav, dels validera att syftet med föreskriften går att genomföra väl. Lantmäteriet menar att en för tidigt beslutad föreskrift kan hämma den tekniska utvecklingen som sådan, samt utvecklingen av informationsinnehållet.

Vid tidpunkten för remissvaret pågår ett arbete mellan Lantmäteriet, Boverket och länsstyrelserna. Arbetet syftar till att gemensamt förstå kraven på en digital översiktsplan bättre och hur översiktsplanen kan utformas som en specifikation. Det sker med stöd i bland annat Boverkets ÖP-modell. Lantmäteriet bedömer att arbetet bör färdigställas innan utformningen av översiktsplaner bestäms i föreskrift.

Förtydligande

För att förenkla läsningen formulerar Lantmäteriet huvudsakligen sina synpunkter som om rapporten enbart handlar om översiktsplaner.

1.3 En effektiv samhällsbyggnadsprocess

Lantmäteriet läser rapporten i sin helhet som att föreskriften medför krav som innebär att tillgängliggörandeformatet kommer behöva kunna hantera:

- strukturerad information
- bilder och textformatering i den strukturerade informationen (i attributdata), samt stora textmängder
- georeferering
- att informationen ska kunna presenteras och återges i sin helhet

För Lantmäteriet är innebörden av kravet att informationsinnehållet måste kunna ”presenteras och återges i sin helhet” inte tydlig. Utifrån Lantmäteriets erfarenhet från arbetet med planbeskrivningar innebär den sista punkten att det är ett dokument som ska återskapas. Det innebär att strukturerad data blandas med presentation. För Lantmäteriet är det oklart om något befintligt tekniskt format kan hantera de samlade kraven, och hur det påverkar önskade effekter av att tillgängliggöra översiktsplaner i den Nationella geodataplattformen (NGP).

Lantmäteriets nuvarande system för att ta emot översiktsplaner har i dagsläget inte förmåga att arkivera planer som är utformade enligt förslaget i rapporten. Lantmäteriet tar emot översiktsplaner för att kunna registrera dem i fastighetsregistret.¹

4 Samhällsvinster med standardiserad information i översikts- och regionplaner och 5.2 Konsekvenser för kommunerna

I rapporten saknas en fördjupad beskrivning av vilka kostnader och omfattningen av dem som förslaget skulle skapa om det blir genomfört. I rapporten saknas även en fördjupad bedömning av hur kostnaderna förhåller sig till nyttorna.

Främst vägvalet att hantera hela översiktsplanen som en digital helhet skulle kunna leda till att kommunerna kan behöva göra nya större investeringar. Därmed är förutsättningarna annorlunda än de som låg till grund för bedömningen i Lantmäteriets rapport² om ekonomisk nytta av ett nationellt tillgängliggörande.

¹ 27 § förordning (2000:308) om fastighetsregister

² Ekonomisk nytta av ett samlat nationellt tillgängliggörande av geodata i samhällsbyggnadsprocessen. Dnr 519-2018/2889, LM2018/000925

För Lantmäteriet är det otydligt vad Boverket avser med en nationell struktur för lagring och om lagringsstrukturen är tänkt att regleras i författning. En reglering av lagringsstruktur kan påverka Lantmäteriets tekniska implementering av NGP genom en inlåsning i en lagringstruktur som inte är ändamålsenlig för NGP.

5.7.1 Nationellt tillgängliggörande av digitala planer

Lantmäteriet gör tolkningen att med ”standard” avser Boverket en rättsligt bindande förpliktelse. Lantmäteriet bedömer därför att det är olämpligt att den nationella specifikationen tas fram först efter att standarden är färdigställd eftersom det kan ge upphov till bland annat lösningar som inte är ändamålsenliga.

6.2.4 Nationell plattform för geodata

Regeringen har nyligen beslutat om en utredning om utvecklad interoperabilitet vid datadelning³. Den ska bland annat utreda behovet av föreskriftsrätt och hur den bör fördelas så att det blir en effektiv samordning mellan den sektorsövergripande och den sektorsspecifika nivån. Den föreskriftsrätt som är föreslagen i rapporten skulle kunna vara bättre lämpad som en föreskriftsrätt utifrån en ny eventuell reglering om interoperabilitet.

6.2.5 Översiktsplanens information

Lantmäteriet bedömer att det finns behov av att utreda alternativ till vägvalet att i den digitala miljön hantera översiktsplanen som en helhet.

I rapporten saknas en bedömning av om och vilka informationssäkerhetsrisker som uppstår när översikts- och regionplanerna ska hanteras i en digital miljö.

Lantmäteriet läser Boverkets rapport som att texten i översiktsplanen ska behandlas på motsvarande sätt som för planbeskrivningen. Det innebär ett krav på att texten i översiktsplanen ska vara strukturerad och taggad utifrån indelning och begrepp i ÖP-modellen. Lantmäteriet bedömer att kravet medför ett behov av att beskriva och utreda konsekvenserna för informationssäkerheten.

³ Utredningen om utvecklad reglering och styrning av interoperabilitet vid datadelning inom den offentliga förvaltningen och från den offentliga förvaltningen till externa aktörer (dir. 2022:118)

Lantmäteriets beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Susanne Ås Sivborg. I den slutliga handläggningen har även deltagit ställföreträdande generaldirektören Anders Lundquist, verksamhetsområdeschef Anders Sandin, enhetschefen Malin Klintborg, verksamhetsarkitekten Lars Hägg, geodatasamordnaren Karin Neland, verksamhetsutvecklaren Helena Johansson, lantmätaren Thomas Holm, informationsutvecklarna Kristofer Gäfvert och Ulrika Dahlberg, juristerna Berit Wennström och Tove Korske, den sistnämnde föredragande.

För Lantmäteriet

Susanne Ås Sivborg

OM PERSONUPPGIFTER

När Lantmäteriet samlar in personuppgifter ska myndigheten lämna information om den behandling av personuppgifter som görs. Informationen går att hitta på hemsidan <https://www.lantmateriet.se/personuppgifter> eller genom att kontakta Kundcenter på telefonnummer 0771-63 63 63.